

Munkavállalók (16.)

Gyilkosság a hegyek között (III.)

Amikor visszaért a hotelszobába, a felesége úgy tett, mintha nem venne róla tudomást. Ő sem kezdeményezte a beszélgetést. Könnyű volt megállapítani, hogy ivott az éjjel, megszire érezni lehetett az italbűzt. Ezúttal Anna szeme nem volt kisírva, kifejezéstelen tekintettel pakolta a ruhákat a bőröndökbe. Az ágyon a pléd szépen el volt igazítva, igyekezett rendet rakni maguk után. A hazaúton sem szölköztek egymáshoz egy szót sem. Gedeonon átsuhant a szörnyű gyanú: végleg elveszítette az asszonyt.

Másnap már hajnalban keltek, itt volt a szénahordás ideje. Hajnali négyre húzta fel az órát, hogy biztos legyen az ébredése. Apjával az istállónál találkoztak. Az öregnek nem kellett csörgőóra a felkeléshez, az ösztöne ébresztette immár évtizedek óta. Sarkig nyitották az istálló ajtaját, hadd cserélődjön a levegő. A gyér világításban is látni lehetett, ahogyan hömpölyög kifelé a pára. A kis fekete puli meg a hasonló termetű korcs bogárfekete szemmel figyeltek az eresz alóli vackukról. Máskor már előre ugattak, amikor érkezett a gazda, így mutatták éberségüket. Szerepjátszás volt ez a javából, hisz mozgásáról, a cigarettafüsttől való krákgóságáról már rég felismerték az érkezőt. De azon a reggelen nem volt kedvük efféle mókázáshoz. Az öreg Jakab oda is szólt a fiának, hogy mi lelte ezeket a dögöket, biztosan valami patkányt foghattak, most meg nyavalyog a bendőjük. Aztán amíg az öreg az itatást végezte, addig a fia a trágyát talicskázta ki a jóságok alól. Olyan kényesfajta holland tehének voltak ezek, nem lehetett kicsapni őket ridegtartásra a többi marhával. Bőséges és minőségi ellátást igényeltek, való igaz, hogy fejéskor meg is hálálták a törődést.

Mire végeztek az istálló körüli hajnali munkával, már pirkadni kezdett, a hegyek mögül előbb csak átkukucsált, majd szempillantás alatt átszökellt a nap. Az éjszakai harmat még tartotta magát egy ideig a legelő fűszálain, csillogó ékkövekként vízcseppek nyeltek a fényt. A két napszámos is megérkezett. A traktor az első próbálkozásra pöfékelve bein-

dult, fodros fekete füstöt eregetett a magasba. Majd ahogyan a motor felmelegedett, a füst már alig láthatóvá szelídült. Majd csak amikor a domboldalra értek, a meredek kaptatón kezdett ismét pöfékelni.

A bárányok bégetése beszorult a dimbesdombos táj lankái közé, de a kutyák csaholása magasra szállt, onnan csapódott vissza, majd a környező erdők visszhangozták a „bárányidomító” hangokat. A kutyaugatással csak a juhász füttyögése vetekedett, amikor az instrukciókat osztogatott a „végrehajtó szerveknek”.

Vidáman indult a szénapakolás. A kazal tejére a legfiatalabb legényt ugrasztották, a rakodás feladata a legtapasztaltabbra hárult. Ügyeltek a pakolással, hibátlanul kellett „gyűrni” a „szarvakat” a négy szélén, hogy félre ne csusszanjon útközben a rakomány.

Már javában szürkült, mire abbahagyták a munkát, de még így is maradt belőle másnapra. Délben az erdőszélen falatoztak. Szalonna, sonka és hagyma volt a menü. Meg a minden étkezéshez kijáró kortynyi pálinka.

Este, mire lerakták a szénát, már az anyja várta Gedeonékat vacsorával, gulyást és mellé fánkot ettek. Miközben az eperfa alatt álló hosszú tölgyfa asztalra kihordta az étket, az idősödő asszony nehezen vonszolta magát, ismét kiújult az isiásza. Rosszallón nézett a fiára, még talán morgott is valamit, majd a napszámosokat erőltetett mosollyal unszolta, hogy szedjenek már az ételből, ne finnyáskodjanak. „Vagy talán nem ízlik a főztöm? Azt pedig nem gondolnám, hisz lakodalomkor még a szomszéd faluba is engem hívnak az étel ízét megadni. De finnyás beletek van!” – toldotta meg tettetett sértődöttséggel.

Gedeont nem hagyta nyugodni az anyja rebbenésnyi szúrós tekintete. Jól értette az üzenetet: nem az asszony feladata lenne főzni a munkásokra, a fiatal menyecskének illene szorgoskodnia a tűzhely körül. De hát gyenge ember vagyok én, egy asszonynak sem tudok parancsolni – rágódott magában. A vacsora után még poharazgattak egy darabig, túlzásba nem lehetett vinni az italozást,

széna hordás idején minden napra bőven jut tennivaló.

Gedeon, amint belépett a portájára, az utca kaput sokat sejtetőn jókora erővel csapta be maga mögött. Ha nem is itta le magát, de azért a szilvapálinka némiképp oldotta gátlásait, férji kudarcának tudatában már szinte dühöngeni kezdett. Az asszony már az ágyban pihent, lefekvéshez illendő módon hálóingben, a szokásos esti smink után. Kis híja volt, hogy ki nem rángatta az ágyból, de látva a másik ágyon alvó gyermekét, visszakozott. Pusztán annyit sziszegett a foga között a felesége felé, hogy holnap meg ne próbáljon elmenni dolgozni, ebéd legyen az asztalon, mire a delet harangozzák. Ezzel hátrament a nyári konyhába, és úgy ruhástul végignyúlt a gyékényheverőn.

Hajnalban megébredt, be sem ment a háza, az apjánál találkozott a napszámosokkal. A reggeli rutinmunka után már indultak is. Jó hangulatban telt a délelőtt, de a felszín alatt, a lelke bugyraiban forrt az indulat, a reménytelenség, a kétségek közti vívódás.

Délre be is fejezték az előző napról kint maradt széna begyűjtését. Hiába hahózott az előszobában Gedeon, nem érkezett válasz a konyha felől. Meg sehonnan sem. A feleség mégiscsak elment dolgozni. Szégyenszemre „száraz” ennivaló volt az ebédjük. Mindenki igyekezett úgy viselkedni, mintha minden a legnagyobb rendben lett volna. Pedig erre felé íratlan szabály volt, hogy a napszámosoknak legalább napi egy alkalommal főtt ételt kell adni. Az egész falu sejtette, tudta, hogy valami nem az évszázados rend szerint működik a fiatal gazda háza táján. Egyesek még többet is tudtak annál, mint amennyi a valóság volt.

Miután kifizették a munkások bérét, az öreg hazafelé vette az irányt, Gedeon pedig tovább pálinkázott. Ötpercenként meg-meghúzta az üveget, nagyokat kortyolt belőle. Nem a vigasság kortyolgatásai voltak ezek, hanem a fokozódó elkeseredéséi. Rászánta magát, tett még egy kísérletet. Biciklire ült, és elkarikázott Anna munkahelyéig. „Azonnal hazajössz, ide többé be nem teszed a lábad. Indulás kifelé!” – ordította a kaptos fiatalember. Anna meg sem tudott szólalni, csak hápogott valamit csitítgatón. Mielőtt elfajult volna a helyzet, a biztonsági személyzet közbelépett. Némi erőszakkal ugyan, de sikerült kitessékelnük Gedeont az épületből. Anna, eszmélve a réműletből, utána kiáltott: „Szégyelld magad, te

részeg disznó, vedd tudomásul, hogy elegendem van belőled!”

Hazafelé menet Gedeon végtelen nyugalmat érzett, mint aki megtalálta gondjára az egyedüli megoldást. Átvette a gerendán a kötelet, majd leugrott a jászol széléről. Egyetlen könnycsepp folyt végig az arcán, kislánya képe kimerevedve maradt tekintetében. A félig nyitva maradt istállóajtót nyikorogva himbálta a szél. A szélfattyak ugrándoztak a napsütésben, mit sem tudtak az emberi fájdalomról.

Bosszúból mindenek vége

A pap hosszasan búcsúztatta az elhunytat, a református szertartás szokása szerint igyekezett szép dolgokat mondani a halottról. „Már gyermekkorában istenfélő volt, válásórákon, majd pedig kátésként is jeleskedett. Aktív tagjaként a gyülekezetnek több alkalommal is adománnyal támogatta az egyházat” – mondta. Fekete keretes fehér zsebkendőjével többször is végigtörölte izzadó homlokát. Bármennyire jól képzett szónok volt is, érezhetően feszengett, mert a sok dicséret mellett nem hagyhatta szó nélkül az öngyilkosság tényét. Az pedig generációkon keresztül megbocsáthatatlan bűnnek számított. Olyannyira, hogy egy időben még a harang megkondítása is tilos volt az elhunyt emlékére, örök nyugvóhelyet pedig a temetőkert egyik félreeső szegletében jelölték ki számára. Aztán változtak az idők és a szokások, egy módosabb gazda, ne adj’ isten, egyházi vezető, presbiter hozzátartozóját mégsem lehetett döglött kutya módjára elkaparni. Igyekezett is a pap mentséget kreálni a történetekre, úgy csavarni a szót, hogy Gedeon atyánkfia mégiscsak kegyelmet nyert az Úrnál, és mindenki megnyugodhat, mert a mennyország lett örök otthonává. Szakorvosi-lelkészi alaposággal megállapította, hogy az elhalálozott nyakán található horzsolás nyoma ékes bizonyítéka annak, hogy életének utolsó pillanatában megbánta tettét, szabadulni akart a kötél szorításából. Ez egyfajta bűnbánat volt a részéről, Isten pedig nem marad irgalmatlan a segítségnyújtásban, Jézus keresztdozata üdvösséget hoz a bűnbánó léleknek. Valaki a gyászolók soraiban megjegyezte, hogy francot volt ideje Jézus

(folytatás a következő oldalon)

Munkavállalók (16.)

(folytatás az előző oldalról)

➤ keresztalálán elmélkednie, meg bűnbánatot tartani, egyszerűen szorított a kötél.

A történetet itt le is zárhatnánk, ha nem pörögtek volna tovább a tragikus események. Sajnos ezúttal nem az írói fantázia keltette tragédiasorozat jelenítődik meg, hanem a valóság, amit még elképzelni is szörnyű.

Az öreg Jakab nagyon elgondolkozott, me-reven tekintett maga elé. Értelmetlennek látta immár az életét, amint az istálló elé helyezett lócán üldögélt. Nem fogta a munka, pedig mostantól kétszer annyi teendője akad. Röpködtek a gondolatai, egyik percben azt gondolta, felgyújtja az istállót, a házat, mindent. Aztán az unokája jutott eszébe, érte talán még érdemes élni valameddig. Hessegette a gondolatot, nem akarta felidézni a történeteket. A menyé, Anna a hibás, senki más. Villámként cikázó gondolataiból a tehének bőgése rántotta vissza. Etetni és itatni kell, nógatta magát, két tehén is elleni fog a héten. Kelletlenül, de nekilátott a trágyakihordásnak. A talicska még ott állt a falnak támasztva, ahogyan a fia hagyta.

Az öngyilkosság utáni napon a település polgármestere meglátogatta a családot. Vigasznyújtó látogatás volt, az együttérzése meg az aggódásé is, hogy ha kell, segíthessen. Anna önmarcangolása érthető volt, de előrelátható volt az is, hogy Jakab a fia elvesztése miatti minden keservét a mennyére zúdítja. Pszichológusra volt szükség, meg vigaszt nyújtó lelkipásztorra is. Jól meggyúrták az öreget, próbálták megértetni vele a menyé és unokája nehéz, válságos helyzetét, és azt, hogy most nagyobb szükségük van arra, hogy támogassa őket, mint bármikor. Úgy tűnt, célba ért a gyors terápia, Jakab elé újabb életcél sikerült állítani, a csonka család támogatását. Mindez, ha nem is oldotta a gyász fájdalmát, de mérsékelte valamelyest, immár felelősséggel tartozott a fia családjáért. Olyannyira elfogadta a tragédia eme megközelítését, hogy a temetésen Annát és unokáját karolva ment végig a gyászolók útján.

A temetés után mindenki igyekezett bele-nyugodni a megváltoztathatatlanba. Anna úgy gondolta, hogy néhány nap múlva ismét visszatér munkahelyére. Mivel ketten maradtak a lányával, szükség lesz a fix fizetésre, meg kol-

légái társaságában a tragédia feldolgozása is könnyebb lesz. Jakab nem támogatta az ötletet, sőt úgy vélte, hogy ez egyenesen Gedeon emlékének a megcsúfolása. Már csak jóérezésből sem kellene visszamennie az irodába, ezzel tartozik a férje emlékének, hisz éppen emiatt kellett meghalnia.

Az öreg abban reménykedett, hogy menyé végre beáll mellé gazdálkodni, és megvalósítják Gedeon régi álmát, beindulhat a házi sajtüzem. De hát nem, mégsem akar változni, rongy nő volt ez, az is marad mindig – vélekedett az öreg. Persze mindezt önmagában ötlöte-hatolta ki, nem tette szóvá senkinek. Csak belül őrizgette, ott, ahol a legmélyebb titkokat őrzí az ember, amiket gyakran még önmagának sem ismer be szívesen. A lélekbúvárok időleges gyámkodása csődöt mondott. A bosszú, a mindent elsöprő bosszú marcangolta a lelkét. Immár elillant a gondoskodó szeretet nemes érzése, az elégtétel pokoli vágya ajzotta fel. Minden munka rá hárult, ezért esténként jóval később került be a házba, mint annak előtte. Felesége ezért nem nyugtalanzkodott, ha később tért nyugovóra. Egyik este még éjfél elmúltával sem került elő Jakab. Hajnalpirkadatig sem tért haza. Az asszony kievickélt az ágyból, félrehúzta a firhangot a konyhaablakon, s kinézett az udvarra. Minden csendesnek és békésnek tűnt. Abban biztos volt, hogy az ura nem részegedett le és feküdt el az istállóban vagy a csűrben, mert Jakab szorgos gazdaember, mindig tudta, mi a mérték. Nagyon fájt az asszony lába, ujjnyi visszerek nehezítették a járását, ezért fél farral még visszadőlt az ágyra. Elbóbiskolt. Unokája csendesen pihent a másik ágyon. Náluk aludt, amióta édesapja végzett magával.

Kutyaugatásra ébredt. Valaki kopogott a konyhaablakon. Jenő volt az, az istállójuk mellett lakó szomszéd. Szólni jött, hogy bőgnek a tehének. Mi történt, elmaradt a fejés? Az asszony kíváncsorgott botja segítségével az udvarra, csak úgy hálóingben, aggódásában megfélekedezett az illendőségről. A kutyák a csűr irányába futkorásztak, csaholásukkal jeleztek.

Fiának halála után pontosan egy héttel az öreg Jakab is hasonló módon fejezte be földi életét. Jenő szólt a szomszédoknak, egyiket orvosért, másikat rendőrért szalajtott. Ő maga pedig Annáékhoz sietett. Az előszoba

A dobos minden műfajban otthon érzi magát

Két évvel ezelőtt a világhírű gitáros, Paul Gilbert Budapesten tartotta mesterkurzusát. A kétórás koncert beharangozójában azt írta a *Rockvilág* online magazin: „A koncert dobosa az a **Tóth Tamás** lesz, aki a Wisdom, a Mytra, a Dreamgrave, a Niburta, a Candlelight és a Miskolc Big Band zenekarokból lehet ismerős. A fiatal zenész a Miskolci Egyetem zeneművészeti szakán szerzett diplomát, majd New Yorkban folytatta tanulmányait; később hazajött, és a Miskolci Egyetem mesterképzését is elvégezte.” Az idén ismét a berettyóújfalui zenésztől volt hangos a szaksajtó, mert a Kárpát-medencében ismert Road zenekar tagja lett. A bihari kisváros szülőttével – fiatal kora ellenére – gazdag és sokszínű pályafutásáról beszélgettünk.

– Berettyóújfaluban volt egy rövid időszak, mikor a Republic együttes többször is fellépett – emlékezik a kezdetekre Tóth Tamás. – Ott csápoltam én is a koncerteken. Lenyűgözött a dobos. Vele együtt hoztam a ritmust én is, hol fakanállal, hol botokkal. A másik hatás a strandon ért, melynek egyik medencéje a

művelődési ház mellett van, s onnan kihallatszott, hogy valaki gyakorol. Mondtam a szüleimnek, hogy én is szeretnék dobolni. Másnap beiratkoztam a zeneiskolába, és gyakorlatilag azóta is a zenével foglalkozom. Szilágyi Péter, a zeneiskola igazgatója, az ifjúsági fúvószenekar karnagya számolt velem, rögtön bedobott a „mély vízbe”. Egykettőre ott találtam magam a zenekarban, és sokat kellett tanulnom ahhoz, hogy megfeleljek az elvárásoknak. A városban mindig is nagy hagyománya volt az élő zenének. Első zenekarom a Metatron volt, de itt inkább csak feldolgozásokat ját-

(folytatás a következő oldalon)

ajtaja tárva-nyitva, a lépcsőn alvadt vér nyomai, véres lábnyomok mindenfelé. A kisbalta a holttest mellett hevert, Anna feje kettéhasítva. Váratlanul érthette a támadás. Ördögi erővel sújthattak le rá, és hihetetlen kegyetlenséggel. Biztosra ment az elkövető, többszöri csapást mért a szegény asszonyra.

Bár Jakab a fiához hasonlóan felakasztotta magát, tőle ezúttal megtagadták az egyházi temetést. Két halottat vittek a sírgödörbe egyazon időben, de csak egyikükért szól

a harang. Az egyik utca tömve volt síró, gyászoló, megrendült emberekkel, míg egy sorral arrébb ökörszekéren zötykölődött a másik korporsó. Annak csupán két kutya volt a kísérője, a kis puli meg a korcs.

Aznap éjszaka gyászolt a hold is. A sötét eget magasra csapó lángok világították meg, a szomszéd faluig hallatszott az állatok kétségbeesett bőgése. A falu kijárata felé kézen fogva némán baktatott a múlt és a jövő.

D. Mészáros Elek